

**PRIVREMENA MJERA - ODLUČIVANJE
O PRIGOVORU PROTIVNIKA OSIGURANJA
PODNIJETOM PRIJE POLAGANJA JAMSTVA**

VISOKI TRGOVAČKI SUD
REPUBLIKE HRVATSKE

Presuda br. II Pž-258996-2 od 14. siječnja 1997. godine

Vijeće: mr. Borislav Blažević, Maksimilijan Šprljan,

Nada Potočki-Kos

Nakon što je protivnik osiguranja položio odgovarajuće jamstvo i sud, posljedično tome, ukinuo ranije određenu privremenu mjeru, odlučivanje o prigovoru protivnika osiguranja podnijetom prije polaganja jamstva je bespredmetno. U tom slučaju, ukidanje jamstva protivnik osiguranja može predložiti tijekom parničnog postupka.

Tvrtka "Croatia Line" iz Rijeke, (predlagatelj osiguranja) uputio je Trgovačkom sudu u Rijeci, kao nadležnom prvostupanjskom sudu, prijedlog za osiguranje novčanog potraživanja u iznosu od 14.223,73 USD kojim traži od suda donošenje rješenja o određivanju privremene mjere zabrane protivniku osiguranja kao prvodužniku (tvrtki "Rainer Timber" iz Austrije) da raspolaže pokretnim stvarima i čuvanje tih stvari kod predlagatelja osiguranja.

U prijedlogu predlagatelj osiguranja navodi da mu prvodužnik i drugodužnik (tvrtka "Jadrošped" iz Rijeke) temeljem računa-obračuna vozarine duguju razliku vozarine u iznosu od 14.223,73 USD, zajedno s pripadajućom zateznom i procesnom kamatom. Prvodužnik je odbio dragovaljno platiti predlagatelju navedenu razliku. Svoje navode predlagatelj je potkrijepio dokazima - preslikom računa-obračuna i preslikom dopisa protivnika osiguranja kojim obavještava predlagatelja da odbija platiti razliku. Obzirom da je protivnik osiguranja strano trgovačko društvo, postoji opasnost da će predlagatelju biti znatno otežana naplata potraživanja. Radi toga predlagatelj osiguranja predlaže da sud, u svrhu osiguranja navedenoga novčanog potraživanja, zabrani protivniku osiguranja raspolaganje pokretnim stvarima koje su u njegovom vlasništvu, (radi se o 1600 m³ drva koje se trenutno nalaze u skladištu za drvo u luci

Rijeka, a predviđene su za ukrcaj na brod "Maraki" kako bi se prevezle do luke iskrcaja Doha). Predlagatelj osiguranja dalje zahtijeva da mu sud navedene stvari preda na čuvanje.

Istodobno je predlagatelj kod istog suda pokrenuo parnični postupak podnošenjem tužbe protiv protivnika osiguranja kao prvodužnika i protiv drugodužnika kao solidarnih dužnika zbog isplate navedene razlike vozarine.

Nakon izvedenih dokaza, sud je, odlučujući o prijedlogu predlagatelja osiguranja, odredio privremenu mjeru zabrane protivniku osiguranja raspolaganja navedenim pokretninama. Tako je sud odlučio smatrajući da je predlagatelj osiguranja svoje potraživanje učinio vjerojatnim i da, obzirom da je protivnik osiguranja strana pravna osoba koja osim navedenih stvari nema drugih sredstava u Republici Hrvatskoj, postoji opasnost otežavanja mogućnosti naplate potraživanja. Vodeći se načelom ekonomičnosti i ne želeći zadirati u rješenje spora pokrenutog tužbom predlagatelja, sud nije stvari predao na čuvanje predlagatelju, već je naložio čuvanje stvari "Luci" Rijeka, gdje su se stvari trenutno nalazile.

Protiv ovoga rješenja protivnik osiguranja je podnio prigovor. U tom prigovoru ističe da, iako je predlagatelj osiguranja u prijedlogu za osiguranje kao i u tužbi istakao svoj zahtjev protiv prvodužnika i drugodužnika kao solidarnih dužnika, postojanje solidarnosti dužnika nigdje nije učinjeno vjerojatnim. Protivnik osiguranja nadalje naglašava da je naručitelj prijevoza iz ugovora o prijevozu isključivo drugodužnik. Prema tome, drugodužnik je osoba koja je dužna plaćati obveze iz ugovora o prijevozu, dakle i vozarine. Stoga se ne može odrediti osiguranje na imovini prvodužnika radi osiguranja potraživanja koje vjerovnik ima prema drugodužniku. Osim toga, protivnik osiguranja naglašava da predlagatelj nije učinio svoje potraživanje vjerojatnim iz razloga što teretnice koje se odnose na sporno putovanje nose klauzulu "vozarina plaćena unaprijed" pa je sporno predlagateljevo naknadno traženje plaćanja vozarine. Između predlagatelja i drugodužnika sporan je i način obračuna vozarine. Naime, ugovorena cijena vozarine iznosila je 46 USD po kubnom metru netto primljene količine, ali je stavljanjem drvenih letvica između redova drvene građe, što je bilo potrebno zbog ventilacije, došlo do povećanja zapremine građe. Sporna razlika vozarine predstavlja razliku između brutto i netto količine građe koja je služila kao osnova za obračun vozarine. Protivnik osiguranja ukazuje i na nesrazmjer u odnosu između visine potraživanja i vrijednosti stvari nad kojima je određena privremena mjera (vrijednost stvari je 28 puta veća od potraživanja).

Usljed izdavanja privremene mjere protivniku osiguranja je prijetila nesrazmjerno visoka šteta. Stvari nad kojima je privremena mjera određena trebale su se ubrzo ukrcati na brod "Maraki", u svrhu izvršenja

obveza iz kupoprodajnog ugovora, čija je jedna strana protivnik osiguranja. Kako je protivnik osiguranja nakon izdavanja privremene mjere dospio u situaciju da ne može izvršiti obvezu predaje stvari koje su predmet ugovora, to je izrazio spremnost da položi jamstvo kako bi se stvari oslobodile izrečene privremene mjere, o čemu traži da sud odluči neovisno o podnijetom prigovoru na izrečenu mjeru.

Dopunskim rješenjem sud je odlučio da će ukinuti izrečenu privremenu mjeru ukoliko dužnici daju garanciju banke odnosno uplate iznos koji se osigurava privremenom mjerom ili daju koju drugu vrijednost koja je raspoloživa i prenosiva u korist predlagatelja osiguranja.

Nakon što je protivnik osiguranja položio sudski depozit za osiguranje predlagateljeva potraživanja, sud je na prijedlog protivnika osiguranja i uz suglasnost predlagatelja osiguranja ukinuo privremenu mjeru i dopustio ukrcaj navedenih stvari na brod "Maraki". Iznos će ostati položen kod suda kao jamstvo do okončanja postupka što ga je predlagatelj pokrenuo pred sudom protiv prvodužnika i drugodužnika kao solidarnih dužnika.

Protivnik osiguranja je potom novim podneskom upozorio sud da nije donio odluku o prigovoru, već je samo ukinuo privremenu mjeru. Protivnik osiguranja ističe da ostaje kod prigovora i traži od suda da o tom prigovoru donese odluku.

Sud je donio rješenje kojim utvrđuje da je, obzirom na ukidanje privremene mjere, dalje raspravljanje o prigovoru bespredmetno.

Protivnik osiguranja je uputio žalbu na ovo rješenje Visokom trgovačkom sudu kao drugostupanjskom sudu, i to iz svih žalbenih razloga. U žalbi protivnik osiguranja ponajprije naglašava da navedeno rješenje nema pravnu uputu te da ono nije na zakonu osnovano jer se "rješenjem donesenim u prigovoru prigovor usvaja ili odbija, ili se odbacuje kao nepravovremen, nepotpun ili nedopušten (čl. 53. st. 2. tadašnjeg Zakona o izvršnom postupku). Kako navedeno rješenje prigovor ne usvaja, odbija niti odbacuje, o prigovoru se, po mišljenju protivnika osiguranja, nije odlučilo iako protivnik osiguranja ima pravni interes da se o prigovoru odluči.

Nakon što je protivnik osiguranja podnio ovu žalbu, a prije nego što je drugostupanjski sud odlučio o toj žalbi, Trgovački sud u Rijeci donio je presudu u parničnom postupku u povodu tužbe predlagatelja protiv prvodužnika (protivnika osiguranja) i drugodužnika. Tom presudom sud odbija vjerovnika u pogledu tužbenog zahtjeva prema prvodužniku i nalaže drugodužniku da vjerovniku plati utuženi iznos. Na ovu presudu žalio se drugodužnik dok je u pogledu prvodužnika presuda postala pravomoćna obzirom da vjerovnik nije podnio žalbu.

Protivnik osiguranja se potom obratio prvostupanjskom sudu tražeći da obustavi postupak radi osiguranja potraživanja predlagatelja osiguranja, ukine provedene radnje i oslobodi položeni depozit. Sud je, međutim, izvjestio protivnika osiguranja da se spis kojim se odlučilo o polaganju depozita nalazi kod drugostupanjskog suda na rješavanju po žalbi protivnika osiguranja. Parnični spis se također nalazi kod drugostupanjskog suda na rješavanju po žalbi drugodužnika. Zbog navedenog, sud nije imao potrebnih podataka (broj računa dužnika, iznos depozita, datum uplate depozita itd.) pa nije mogao odlučiti o oslobađanju (vraćanju) depozita.

Drugostupanjski sud je, rješavajući o žalbi protivnika osiguranja, donio rješenje kojim tu žalbu odbija kao neosnovanu i potvrđuje rješenje prvostupanjskog suda. U obrazloženju drugostupanjski sud navodi da je rješenjem prvostupanjskog suda, kojim se ukida privremena mjera zabrane raspolaganja i dopušta ukrcaj tereta na brod, odlučeno i o prigovoru protivnika osiguranja protiv rješenja kojim se takva mjera određuje. Ukidanje jamstva protivnik osiguranja može predložiti u toku parničnog postupka, ako se okolnosti zbog kojih je ono određeno kasnije promjene tako da jamstvo više nije potrebno.

Maksimilijan Šprljan

Summary

PROVISIONAL MEASURE - DECISION UPON THE OBJECTION RAISED BY THE RESPONDENT BEFORE GIVING A SECURITY

After an adequate security was given and, consequentially, the Court set aside an already allowed provisional measure, decision upon the objection raised by the respondent before giving a security is pointless.

In that case, cancellation of security may be requested by the respondent in the course of civil-law proceedings.